

TELEGRAFUL ROMAN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.

Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.

Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la

Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 37

Correspondențele sunt a se adresa la

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Poplăcei Nr. 37.

Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori

15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.

pentru fie-care publicare.

Sibiu, 1 Maiu, 1892.

După legile noastre bisericesci, și și după cele ale statului, la școlile populare elementare din statul nostru în luna acesta se țin esamenle anuale. An de an autoritățile bisericesci și cele ale statului, cărora s'a încredințat mai de aproape inspecțiunea și conducerea școlilor în protopresbiterate, respective în comitate, în zilele lunei lui Maiu țin pretutindinea esamenle anuale, în cari se constată sporiul de preste un an al unui institut de învățământ prin comunele noastre.

Pretutindinea a străbătut convingerea, că bunăstarea cetățenilor unui stat stă în strânsă legătură cu gradul de cultură, la care ei au putut ajunge. Pretutindinea s'a luat în lege dispozițiunea modernă a civilizațiunei europene, că instrucțiunea e obligatorie pentru toți cetățenii până la un anumit an al etății, și sunt normate în legi și categoriile de școle, pe cari fii cetățenilor trebuie să le cerceteze.

Paralel cu dispozițiunile despre obligativitatea cercetării de școle s'a enunțat în statele mai cu cultură și un al doilea principiu strins legat de celalalt: gratuitatea instrucțiunei. Statul în sfera sa de activitate a recunoscut necesitatea de a da gratuit instrucțiunea cetățenilor, făcându le astfel și posibilă acuirarea gradului de cultură, de care au cetățenii neapărată trebuință.

Intre impregiurări normale statul și vine cu asemenea înlesnire pentru cetățenii sei, și datorința guvernului de a griji de cultivarea cetățenilor prin gratuitatea instrucțiunei se și manifestă în fapte, anume în acele state, unde principiul conducătoriu e bunăstarea cetățenilor, unde adevărată străbătut convingerea sănătoasă, că bunăstarea cetățenilor e prima condițiune pentru bunăstarea statului.

La noi nu sunt impregiurări normale nici în punctul instrucțiunei publice.

Statul nu consideră pe cetățeni de egali, și consecuent acestei stări faptice a lucrului nici nu i trată de o potrivă.

Pe hârtie ce e drept suntem toți egali înaintea legii, însă egalitatea a rămas literă mōrtă pe hârtie, și ea nouă nu ne aduce nici un folos.

În faptă la noi rassa magiară e privilegiată. Intreg aparatul statului e pus în serviciul interesului acestei rase, și la locul prim stă întreg aparatul instrucțiunei publice.

În direcțiunea acesta se lucră acuma pe față fără de nici o sfielă, și tendența de a estinde puterea statului asupra școlilor confesiunilor cu scopul de a promova interesele rasei magiare cu mai mare

succes se arată tot mai tare. Și astăzi nu se mai face secret din convingerea, că instituțiunile culturale ale naționalităților stau în drumul curentului cu magiarisarea.

Intre asemenea impregiurări anormale se pōte ușor esplica pentru ce la noi instrucțiunea nu e gratuită, și e ușor de înțeles și aceea pentru ce vin și de și tentațiuni preste tentațiuni asupra școlilor noastre, pe cari le susținem cu sudōrea noastră, cu jertfa noastră intelectuală și materială, fără a ne da statul cel puțin liniscea, ca din sērăcia noastră să ne putem cultiva cu observarea legilor de instrucțiune între marginile sērăciei noastre materiale.

Trăim deci între condițiuni fōrte grele, și ca ōmeni amărțiți, privim cu drag la timpul secerișului, care ne arată rōdele ostenelelor noastre.

Privim cu drag la esamenle noastre anuale și în aprețierea progresului nu desconsiderăm multele greutăți, cu cari trebuie se luptăm, și a cărora totală încetare nu atērnă dela puterea noastră.

Casuri de absență motivată, fie prin lipsa de încălțăminte, fie prin lipsa de îmbrăcăminte, fie prin lipsa de hrană suficientă, fie din cauză de bōle, la noi trebuie se apese în cumpēna aprețierei sporiului și la acestea se mai adaog cu sutele neajunsurile, cari ne stau în calea progresului.

Cu tōte acestea noi an de an constatăm progres la secerișul intelectual în școlile noastre, și acēsta ne umple inimile de mare și legitimă bucurie.

Revista politică.

Presa din Budapesta s'a alarmat în zilele din urmă prin mișcările croaților, cari cer cu insistință împreunarea Dalmației cu Croația și formarea unui stat independent între statele monarchiei noastre.

Persōnele, la care s'a adresat Giolitti, ca să intre în cabinet, privesc viitōrea compozițiune a cabinetului cu neîncredere și fără viitor.

Clubul partidei Cehilor tineri a ținut în Praga o adunare poporală, la care au luat parte peste 2000 persōne, pentru ca să protesteze în contra ordonanței ministrului Schönborn prin care s'a înființat o judecătōrie districtuală în Wekelsdorf, dar preste care în parlamentul austriac s'a trecut la ordinea zilei. Intre cei prezenți se aflau și un mare număr de deputați cehi tineri. Mai întâiu luă cuvēntul președintele clubului, Dr. Kucera, care dișe între altele, că parlamentul din Viena e strein pentru cehi, căci acolo se află ōmeni, cari nu înțeleg rapōrtele cehilor. Apoi vorbi Dr. Šrmanek din Reichenberg, care dișe, că cehii să cumpere numai dela cehi.

(Aplause) Ultimul vorbitor a fost Dr. Herold, care a fost salutat cu furtunōse aplause. Mulțimea striga: „Acesta este heroldul poporului ceh!” Dr. Herold, luând cuvēntul dișe între altele, că la alegerile viitōre pentru parlament, nu vor fi numai cehi tineri, ci și slavi tineri. Cehii nu voesc să se rōge pentru concesiuni, ci ei vor pretinde aceea, ce li-se cuvine după drept. Oratorul încheiă cu cuvintele: Dreptul public al Boemiei trebuie să se implinēscă în timpul cel mai scurt și încoronarea regēscă să se facă cât mai îngrabă. —

Este definitiv hotărīt, că visita țarului și țarinei la Berlin va avē loc la 21 Mai st. n. Visita, după cum aflăm din dișele germane, e anunțată în chip oficial. Ea se întēmplă în drumul, pe care pārechea imperială rusēscă il face la Copenhaga, ca să asiste la nunta de aur a pārechei regale daneze, care se va serbătōri la 26 Maiu prin urmare nu va dura mai mult de două-trei zile.

„Münchener Allg. Zeitung” află din Berlin, că deja au început a se face pregătiri la unul din castelele imperiale de lângă Postdam, pentru ōspeții ruși.

Se pārusse un moment, că starea îngritōre a sēnătății marelui duce George, fiul al doilea al țarului și care se află acum în Caucaz, era să cauzeze o nouē amānare a visitei țarului la Berlin. Dar starea marelui duce, lângă care petrece încă țarina, s'a îmbunătățit ēr, și acum se anunță din Petersburg, că țarina se va întōrce la 15 Mai st. n. din Caucaz.

În ce privesc comentariile asupra însemnătății politice a faptului, acum hotărīt, al visitei țarului la Berlin, aceeași „Münchener Allgemeine Zeitung” e de părere, că ele ar greși dacă ar trage conclusii asupra altei posibilități, decât a unei îmbunătățiri a raporturilor dintre cele două țări.

Nu mai din cele ce vor scrie de aici înainte dișele germane și cele rusesci despre hotărērea țarului de a visita curtea din Berlin, se va putea trage o conclusie și asupra impresiei pe care o va face în opinia publică a celor două țări această vizită.

„Kreuzzeitung” confirmă, ce e drept, și dēnsa intenția țarului de a face o vizită curții imperiale din Berlin, vorbesce însă despre această vizită cu mult pesimism într'un prim articol intitulat: Nici o iluzie!

După gazeta prusiană, o apropiere economică chiar de Rusia, nu s'ar putea închipui, decât dacă acesta și-ar pārași sistemul prohibitiv; i-ar cât despre o apropiere politică, cu atât mai puțin pōte fi vorba, în vreme ce forța armată rusēscă stă gata să sară în tot momentul peste granița germană, și cât

FOIȚA.

Cel mai mare bine din lume

de

Henry Drummond.

I. Cor. cap. 13. v. 1—13.

(traducere din l. germană.)

Glorificarea iubirii.

(Urmare.)

După acesta vorbesce Pavel despre limbi, un alt dar fōrte mult dorit în timpul seu „Și limbile vor înceta”. Scim cu toții, că au trecut sute de ani, de când se vorbea în limbi streine. Ele au încetat ori în ce înțeles vom lua acesta. Și dacă e vorba despre limbi numai în înțelesul obicinuit deși Pavel nu și-a cugetat acesta, dar este de ajuns în acest cas singuratic ca să dovedim un adevēr general, nu încetă limbile de a esista? unde sunt limbile cele vechi? limba elină în care și-a scris el epistola? A încetat. Și cea latină, limba domnitōre din timpul acela? De mult s'a trecut. Limba indianilor este aprōpe pe sfârșite. Limba din Wales, din Irlanda, din Scoția de sus se află în dōga morții. După limba englesă cartea cea mai răspândită este opul cunoscut al d-lui Dickens; „Pickwick Pa-

pers”, el este scris mai cu sēmă în jargonul de Londra și bărbații scriitori ne asigură, ca preste cincideci de ani numai puțin il vor putē ceti.

Dar Pavel merge mai departe și declară cu un curaj crescēnd: că va înceta și sciința. Unde este înțelpeciunea celor din vechime? S'a dus! Un copil de scōlă scie astăzi mai mult decât scia Isaac, Newton, sciința lui s'a trecut. Cu jurnalul de ieri aprindem ađi focul, sciința lui a încetat.

Edițiunile cele vechi din enciclopedii renumite se pot cumpēra cu un preț bagatel, neînsemnat. Diligința cea vechiă a fost delăturată prin vapor și acum am ajuns atât de departe, încât electricitatea va arunca vaporul împreună cu alte sute de invențiuni a secolului nostru între vechituri. Sir William Thomson, una dintre cele mai mari autorități în specialitatea sa declară nu cu mult înainte de acesta: „mașina cu vapor este învechită”. Tōtă sciința, tōte invențiunile noastre încetă. Aprōpe în fiesce care fabrică se pōte vedea, zăcēnd într'un unghiu o grāmădă de fer vechiu, rōte pāvii, manivele, etc. tōte stricate și māncate de rugină. Înainte de acesta cu două-deci de ani ele erau mândria orașului. ōmenii dela țēră veniau cu miile să vadă și să admire invențiunea cea nouē. Acum ea este întrecută, dișele ei au trecut. Și tōtă sciința noastră renumită, tōtă filosofia lumēscă a secolului nostru încurēnd va fi învechită. Nu este demult decând Sir. James Simp-

son învēțatoriul chloformului, era cel mai însemnat și respectat bărbat la universitatea din Edinburg; pe următoriul și nepotul seu pre profesorul Simpson îl întrebă bibliotecariul: care cărți de instrucțiune din specialitatea sa se pot pune de oparte? „Tōte compendii, care sunt mai vechi de deuce ani”, dișe profesorul „pot fi pachetate”. Sir James Simpson, a fost cu vr'o câțiva ani înainte o actoritate de frunte în medicină, veniau la el ōmenii dela murginea lumii, ca să-i cēră sfatul, și acum este dată uitării aprōpe întrēgă literatura medicinală a timpului aceluia. Și tot astfel este și în celelalte ramuri ale sciinții, „sciința noastră este o cārpitură” ea încetă de a mai fi!

I-mi puteți numi vre-un lucru, care are statornicia continuă? sunt multe lucruri pe cari s'au obicinuit ōmenii a pune preț, lucruri pe cari însă Pavel nu le ține vrednice de amintire. Bani, averea, renumele, acestea nici nu le amintesc, el accentuēază numai astfel de lucruri, pe cari puneau ōmenii cei mai renumiți ai timpului seu un preț ōre-care, și, și pe acestea le dă la o parte, Pavel n'are nimic contra acestor lucruri ca atari, el dișe numai că ele vor înceta. Cele amintite de el erau lucruri de însemnătate, dar nu erau, cel mai mare bine. Sunt lucruri cari întrec pe acelea. Ce este omul are mai mult preț, decât cea ce pōte și ce are. (Va urma.)

timp persecutarea brutală a germanilor în Rusia durează.

„Kreuzzeitung“ își termină articolul zicând:

„Visita țarului e apropiată, ce e drept, și ea trebuie să se întâmple deja înaintea celei de la Copenhaga.

„Acastă vizită însă nu însemnează de cât o întârziată împlinire a unei datorii de bună cuviință, care demult deja ar fi trebuit să fie împlinită. De aceea nu trebuie să se facă prea multă vorbă despre ea.

„Țarul va fi primit după cuviință la Berlin; multe figuri prietenoase însă nu credem, că va vedea aci.

Sinodul arhidieceșan.

Ședința a VII-a, ținută la 18/30 Aprile, 1892.

Ședința se deschide la 9 ore înainte de amăzi.

Se cetesce protocolul ședinței a VI-a din 17/29 Aprile a. c. și — Se autentică.

Deputatul Gerasim Candrea prezintă votul său separat înșinat în ședința sinodului din 17/29 Aprile a. c. față de concludul sinodal luat atunci în cauza înființării celor două eparchii — Se cetesce și apoi se alătură la protocol sub litera L.

Se prezintă:

Cererea de concediu a deputatului George Șandor pentru restul sesiunii actuale. — Concediul cerut se acorda.

Presidiul propune acordarea unui adaus personal de 100 fl. la salariul espeditorului consistorial, presbiter Ioan Mișu din motivele aduse în cererea acelu espeditor, pe care o alătură la propunere, — Se transpune comisiunii financiare.

Se prezintă:

Raportul consistorial din 22 Februarie 1892 Nr. 624 Epitropesc despre justificarea însinuării întârziată a asesorului consistorial Moise Lazar în cauza asigurării dreptului de pensie, — Se transpune comisiunii organizatōre.

Cererea locuitorilor din Cănelul inferior, protopresbiteratul Geogiului I., pentru afilierea la parochia gr. or a Beșianului, ppresbiteratul Devei, — Se transpune comisiunii petiționare.

Urmază la ordinea Țilei comisiunea școlară.

Raportorul aceleia deputatul Teodor Herman, cetesce proiectul de reprezentanță, care ar fi de a se înainta la casa reprezentanților țerei din Budapesta în cauza proiectului de lege prezentat de ministrul regiunguresc de culte și instrucțiune cu privire la regularea salariilor învățatōresci dela școlele confesionale.

Deschidându-se dezbateri asupra acestui proiect la propunerea deputatului Nicolau Cristea: —

Dezbateri acestui proiect se ia de astădată dela ordinea Țilei; proiectul se se tipărăscă, se se distribuie deputaților sinodali și apoi se se pună la ordinea Țilei în una din ședințele procsime ale actualei sesiuni.

Cu privire la rapōrtele consistoriului ca senat epitropesc, din 29 Februarie 1892 Nr. 1653 epitr. și din 24 Martie 1892 Nr. 1996 epitr. referitōre la înștituirea în mod provisor de profesor suplent a Dr.-lui Petru Span, în locul repozatului profesor seminarial Ioan Popescu pe lângă o remunerațiune lunară de 60 fl. din 1 Martie până în 30 Iunie a. c. și referitōriu la înștituirea unui profesor seminarial ordinar provisor, la propunerea comisiunii se enunță următorul conclud:

Sinodul ia spre știință înștituirea provisorică de profesor suplent a Dr. Petru Span în locul repozatului profesor seminarial Ioan Popescu și dă consistoriului indemnitate pentru remunerațiunea acordată acestui profesor suplent pe timpul dela 1/13 Martie până la 30 Iunie (12 Iulie) a. c., salariul de 800 fl. și relul de quartir de 150 fl. împrunate cu înștituirea unui profesor seminarial ordinar provisor în sensul §-lui 56 din regulamentul seminarial pentru anul 1893 însă se vor acoperi din salariul sistemizat pentru postul devenit vacant.

Asupra raportului consistorial din 12 Septembrie 1891 Nr. 3930 Scol. în cestiunea propunerilor deputatului Zevedeu Mureșian referitōre la timpul de instrucțiune în școlele de tōte Țilele și în cele de repetițiă, sinodul la propunerea comisiunii, — ia spre știință raportul consistorial și înșarcinază pe consistoriu ca în procsimul sinod să arete dacă și încât modalitatea propusă de deputatul Zevedeu Mureșian cu privire la timpul de instrucțiune s'ar pute aplica în mod provisoric și până la o eventuală revisuire a Normativului școlar.

Cu privire la raportul consistoriului din 26 Martie 1892 Nr. 2584 scol. în cestiunea înștituirii lucrului de mână în școlele nōstre școlare și prin urmare și în seminariul arhidieceșan, comisiunea în conformitate cu propunerea consistoriului propune:

Pentru înștituirea lucrului de mână în seminariul arhidieceșan, sinodul susține și mai departe

concludul seu Nr. 100 din a. 1891; se susține și în bugetul a. 1893 pentru instructorul actual al lucrului o remunerațiune anuală de 300 fl. v. a. din fondul școlar eparchial, ér remunerațiunea de până acum de 400 fl. se sterge dela fondul seminarial și sinodul lasă la buna afare a consistoriului a aduce acest post în combinare cu alte ocupațiuni ale instructorului, având a raporta procsimului sinod despre cele efectuate.

Deputatul P. Cosma propune ca acest obiect să se ia pentru aȚi dela ordinea Țilei și să se pună éră după-țe proiectul de regulament seminarial prezentat cu raport separat va fi dezbătut și primit.

Punându-se la vot propunerea dep. P. Cosma se primesce, conform cărui rezultat și dezbateri lucrului de mână, se amână până după dezbateri proiectului de regulament seminarial.

Referitōriu la raportul consistoriului din 12 Decembrie 1891 Nr. 7286 scol. în cestiunea ingerinței necompetente a organelor politice-administrative din comitatul Huniedōra în afacerile interne ale școlei nōstre susținute de comunele Caraciu, Cebea și Rișca, sinodul, la propunerea comisiunii enunță următorul conclud: — Raportul consistorial se ia spre știință, ér consistoriul se înșarcinază să promoveze afacerea la congresul nostru național-bisericesc spre a lua măsuri pentru apărarea autonomiei nōstre bisericesci.

Cu privire la propunerea deputatului Zevedeu Mureșian în cauza înștituirii unei foi pedagogice în conformitate cu propunerea comisiunii, sinodul conclud: — Propunerea deputatului Zevedeu Mureșian se transpune consistoriului arhidieceșan spre studiere și raportare în sesiunea viitoare a sinodului.

Urmază la ordinea Țilei comisiunea organizatōre.

Raportorul aceleia deputatul Ioan de Preda referând asupra cererei comisiunii administrative a tipografiei arhidieceșane din 28 Martie 1892 Nr. 15 pentru autorizarea de a înștitui la tipografia și librăria un director deocamdată în mod provisor pe lângă un salariu convenabil în numele comisiunii propune și sinodul ia concludul: — Comisiunea administrativă a tipografiei arhidieceșane se autoriză să se înștitue un director pentru tipografia și librăria arhidieceșană pe lângă un salariu convenabil.

Se pune la ordinea Țilei raportul comisiunii financiare.

Raportorul aceleia deputatul Dr. Vasiliu de Preda referând asupra raportului comisiunii administrative a tipogr. archid. din 8/20 Aprile 1892 Nr. 16 tipogr. propune, și sinodul, — Dând raportului cetit ascultare, decide primirea lui de basă la dezbateri specială și accludarea la protocol sub litera M.

Intrând în dezbateri specială a acestui raport sinodul la propunerea comisiunii enunță următorul conclud: — raportul comisiunii administrative a tipografiei arhidieceșane care în reasumat cuprinde:

Statōrirea bugetului special pentru: „Telegraful Român“, votarea de ajutōre pentru preotesele vėduve; dispozițiă făcută pentru sistarea deficitului fōiei „Telegraful Român“ și pentru încassarea abonamentelor restante; dispozițiile făcute pentru organizarea conducerei generale tehnice și comerciale a tipografiei și librăriei, organizarea controlului în ambe; gestiunea în totalitate; dispozițiă făcută pentru zidirea laboratorului și magazinului; alegerea membrilor P. Cosma și Leontin Simonescu; alegerea secretariului Dr. Nicolau Olariu; înștituirea redactorului Nicolau Ivan; aprobarea contractului înșchiat cu C. F. Göbbel referitor la cumpărarea casei Nr. 49 din strada măcelarilor și întabularea ei; pașii făcuți pentru noua zidire menită pentru tipografia arhidieceșană; înaintarea bugetului pro 1888, 1889, 1890 și 1891 la consistoriu — se ia spre știință, éră bugetul înaintat pe anul 1893 se va vota cu ocaziunea dezbateri bugetului general prezentat de consistoriul arhidieceșan.

Cu privire la raportul comisiunii administrative a fundațiunii „Șaguna“ din 8/20 Aprile 1892 Nr. 10 f. §. despre administrarea acestei fundațiuni, la propunerea comisiunii — raportul comisiunii administrative a fundațiunii „Șaguna“ cetindu-se, se primesce de basă la dezbateri specială, și se alătură la protocol sub litera N.

În dezbateri specială a acestui raport:

punctul 1. despre numărul esibilitelor;
punctul 2. rangiarea esibilitelor după natura lor, distribuirea ajutōrelor bisericesci și școlare și ținerea numai a unei ședințe în anul 1891 în urma pedecilor arătate în raport;

punctul 3. despre numărul ședințelor ținute în anul 1892, precum și despre alegerea membrului nou în persōna dlui asesor consistorial protopresbiter Ioan Papiu;

punctul 4. despre bugetul pe anul 1890, 1891 și specificarea distribuiri ajutōrelor bisericesci;

punctul 5. despre specificarea distribuiri ajutōrelor școlare;

punctul 6. despre resolvirea suplicelor întrate, și dispozițiă luată, prin care s'au votat ajutōre sco-

lare din bugetul anului 1892 în suma de 1040 fl. 92 cr.; punctul 7. despre plasarea averi fundatiōnale; și în fine înaintarea bugetului pro 1893, la propunerea comisiunii — se ia spre știință, rămânând, ca bugetul să se dezbată în cadrul bugetului general prezentat de consistoriul arhidieceșan.

Raportul consistoriului arhidieceșan din 16 Martie 1892 Nr. 1376/Plen. prin care se promovă consemnarea celor împărțășiți cu ajutōre și stipendii din fundațiunea „Andronic“ la propunerea comisiunii — se ia spre știință.

Raportul consistoriului arhidieceșan din 21 Martie 1892 Nr. 2337/epitr. despre starea proceselor fondurilor și fundațiunilor arhidieceșane încredințate fiscalului consistorial, la propunerea comisiunii — se cetesce și apoi se ia spre știință.

Aceiași comisiune prin raportul dep. Silvestru Moldovan referend asupra raportului consistorial din 28 Martie 1892 Nr. 2580/epitr. prin care se promovă rațiociniile fondurilor încheiate pentru anul 1891 propune și sinodul ia concludul: — Afându-se, că rațiociniile fondurilor arhidieceșane cu 31 Decembrie 1891 sunt în deplină conformitate cu cărțile și inventarele ținute în regulă, acele a se aprobă éră superogate în șuma de 2149 fl. 35 cr. fiind justificate, se încuviințază; consistoriului arhidieceșan i se dă absolutoriul pe anul 1891 și în fine scontrarea casei efectuită prin comisunea financiară se ia spre știință.

Tot comisiunea financiară prin raportul dep. Iuliu Dan referend asupra propunerii dep. Galacteon Șagău referitōre la relacsarea intereselor restante din partea protopresbiteratului Reghinului în suma de 1298 fl. 78 cr. la fondul „Rudolfin“ propune:

Relacsarea cerută se nu se încuviințeze, însă se se concedă ca continuând cu cuota de plătire de 500 fl. v. a. la an, aceea se se compute în depurarea intereselor restante până-țe acele vor ajunge în curent, de aici înainte începând cuota de amortisare se se compute conform stipulațiunilor consistoriului; totodată se recomandă comisiunii administrative a fundațiunii „Șaguna“ ca după posibilitate să subvenționeze și în viitor parochia protopresbiterală din Reghin.

În firul dezbateri asupra acestei propuneri în conformitate cu propunerea deputatului Romul Furdui, se enunță următorul conclud:

Cestiunea relacsării intereselor restante de 1298 fl. 38 cr. se transpune consistoriului arhidieceșan, având a comunica părerea sa în privința acēsta în sesiunea procsimă a sinodului.

Anunțându-se ședința procsimă pe Luni 20 Aprile a. c. v. la 9 ore și punându-se la ordinea Țilei rapōrtele comisiunilor, ședința se încheie la 2 ore după amăzi.

Academia Română.

Concursuri pentru premii.

1892.

A. Premii pentru cărți publicate.

1. Marele Premiu Năsturel-Herescu, din seria B, în șumă de 12.000 mii lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1893, unei cărți scrise în limba română, cu conținut de ori-ce natură care se va judeca mai meritōre printre cele publicate dela 1 Ianuarie, 1889 până la 31 Decembrie 1892.

2. Premiul Statului Eliade-Rădulescu, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1893, unei cărți scrise în limba română, cu conținut literar, care se va judeca mai meritōre printre cele publicate de la 1 Ianuarie 1891 până la 31 Decembrie 1892.

Concurenții la aceste două premii vor binevoi a trimite la cancelaria Academiei Române (în București — Calea Victoriei Nr. 135) operele lor, cari vor fi în condițiunile de timp aci înșemănate, în câte 12 esemplare, până la 31 Decembrie 1892.

În Privința premiilor Năsturel-Herescu se pun în cunoștința publicului următoarele dispozițiuni din concludul repausatului întru fericire C. Năsturel-Herescu:

„În tot anul Societatea academică română va avea a premia, din veniturile fondului Năsturel, o carte tipărită originală, în limba română, care se va socoti de cătră societate ca cea mai bună publicațiune apărută în cursul anului însă aceste premii vor fi de două specii:

„1. În trei ani consecutivi, d'a rândul, se va decerne câte un premiu de patru mii lei noi, No. 4.000 l. n. minimum, la cea mai bună carte apărută în decursul anului espirat.

„2. Iară în al patrulea an se va decerne un premiu fics de lei 12.000, carele se va numi „Marele premiu Năsturel“ opere care va fi judecată ca publicațiunea de căpetenie ce va fi apărut în cursul celor patru ani precedenți. Acest premiu nu se va putea decerne unei lucrări, care va fi obținut deja unul din premiile anuale, decât defalcând diu trānsul valōrea premiului precedent.

„Operile, ce se vor recompensa cu acesta a doua serie de premii, vor trata cu preferință despre materiile următoare:

a) scrieri serioase de istorie și de științele accesorii ale istorie, preferindu-se cele atingerătoare de istoria țărilor române;

b) scrieri de religiunea ortodoxă, de morală practică și de filosofie;

c) scrieri de științe politice și de economie socială;

d) tractate originale despre științele exacte;

e) scrieri enciclopedice, precum dicționare de istorie, și geografie, în cari să între și geografia României; dicționare generale sau parțiale de științe exacte, de arte și meserii, de administrațiuni și jurisprudență, și alte asemenea lucrări utile și bine întocmite;

f) Cărți didactice de o valoare însemnată ca metod și ca cuprins:

g) dicționare limbice în limba românească, mai ales pentru limbile antice și orientale, adică limba latină elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche și altele;

h) publicațiuni și lucrări artistice de o valoare serioasă adică relativ la artele plastice, arhitectura, sculptura, și chiar opere musicale serioase, pe cari acestea toate societatea Academică română le va putea aprecia atunci, când își va întinde activitatea ei și asupra tuturor materiilor de bele-erte.

i) scrieri de pură literatură română, în prosă și în versuri, precum poeme, drame și comedii serioase, — mai ales subiecte naționale, și ori ce alte opere de înaltă literatură. Acestora mai cu seamă aș dori să se acorde „Marele premiu Năsturel“, când vor fi judecate ca având un merit cu totul superior, spre a se da astfel o încurajare mai puternică dezvoltării literaturii naționale. (Va urma.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Hațeg, la 20 Aprilie 1892. Onorată Redacțiune a „Telegrafului Român“! Mercuri în săptămâna patimilor Mântuitorului Christos în săptămâna, în care am sărbătorit a 1860 aniversare a patimilor mântuitorului, carele tras în judecată și acusat ca cel mai mare răutăcios și resvrător de popor, și cu toate că cesarul ca cel mai mare judecător, a declarat că „nu află nici o vină întru dânsul“ — totuși la stăruința fariseilor și a celorlalți acușători a trebuit, ca după celea mai crâncene maltratări să sufere și morțea pe cruce fără a fi vinovat — în aceeași din acest an s'a săvârșit în opidul Hațeg alegerea de medic opidan despre ce s'a publicat o corespondență în Nr. 77 al ziarului „Tribuna“.

Autoriul respectivului articol după ce face o descriere arată, cumcă românii ca majoritate absolută au contibuit cu 4 voturi la reușita unui semit și apoi ca de obicei me atacă pre mine personal, afirmând cu totă siguritatea că eu încă sum între cei patru vândători, din motivele că au vădut întrind la mine pre Dr. Mesko și Dr. Székely și că m'au vădut vorbind cu căpitanul orașului.

Acestea sunt nise aserciuni absurde și nesce motive gôle, ce le ar putea crede numai un om de inima și de caracterul autorului respectiv, dar un om de cinste nu, pentru că pe medicii acestia eu i-am chemat la casa mea și înainte și după aceea în cauză de morb, căci aveam o fetiță bolnavă în vârsat, ér un băiat suferea greu cu plumăni — în atare cas, ca părinte cu îngrijire, la cine să alerg după ajutor...?

Apoi cumcă am vorbit cu căpitanul orașului nu este deducere nici concluziune, că eu trebuie să votez cu el, pentru că el nu dispune preste mine dar nici preste dreptul meu ce mi s'a încredințat, ci dincontră este supus reprezentanței opidane.

Pôte, am vorbit pentrucă în viața mea nu am fost omul care să încungiur ori să invidiez pre cineva. Imi place să trăesc cu ori și cine în concordiă. Nu sum omul partidelor, nici al împărăcherilor.

Me am mirat — întrebându-me — cum vin eu suspiciunat ba mai mult afirmat că am votat cu jidanul, când eu carele am esperiat lipsa unui medic de român și am dorit din inimă a avea o atare persoană încă înainte de timpuriu am scris mai multor medici români îndemnându-i să concurede la Hațeg.

Iar după ce am vădut petițiunile concursuale și am aflat, că este și un român concurent și încă omul nostru — am făcut propunere la mai multe persoane a convoca o consfătuire pentru a ținea solidaritatea între omenii nostri, — eu am participat la conferința convocată de Dnul Baciu și Bontescu și tot eu am propus a se face cererea de votare subscrind-o în locul al doilea.

Și după toate acestea... ca un fiu crescut cu prescură și mai mult în scôlă românească să fiu tîrit și murdărit, de o persoană fără precauțiune, ca vînzător național? fără a fi vinovat.

Să le fie de bine! Dômnne iartă-le lor!

Dar eu sum linistit în convingere și nu me muștră conștiința, din contră sum mândru, că mi am

implinit chemarea cu sfințenia pentru că din o còlă de hîrtie albă am tăiat din un colț un dărab, am scris pe aceea bucată de hîrtie cu cerusa: „Dr. Iosif Turcu recte Török“ am mers cu ea la urnă și am dato în mâna președintelui.

Pentru ca să vă convingeți dle redactor despre adevăr, ve descoper că am trimis ziarului „Tribuna“ hîrtia menționată din carea am tăiat ședula de vot, pe care am arătat-o mai multor ômeni.

Dle redactor! Cumcă sum nevinovat acesta o scie și autorul respectiv, dar au căutat numai un mijloc de discreditare și de compromitare în publicitate ca astfel el să se recomande de după stilp ca apărător național cu pseudonumele „Veritas“ scriind nise aserciuni, cari cuprind contrariul dela veritas. Omul în rēsel se presintă în persoană ér în gazete sau în corespondențe cu numele cel adevărat pentru că prin aceea arată că nu se rușinează de ceea ce a scris.

Fôrte la loc este propunerea dlui Dr. Pavel Oprișă (din Nr. 43 a „Telegrafului Român“) că astfel de ômeni să ascund numai sub mască spre a arunca cu tină și a vērșă venin asupra ômenilor, față de cari nu au curagiul a păși pe față.

De altcum noi ne cunôscem și scim cine suntem și cât tragem în cumpănă să scie și pornirea dusmănosă a respectivului.

Am rugat pre dl redactor a „Tribunei“ să binevoescă a trimite pretinsului „veritas“ hîrtia menționată ca se vadă că de unde am tăiat ședula de votare — și apoi cercend direct sau indirect va putea ajunge odată la ședulele de votare unde va afla o ședulă (paremisă unica) scrisă cu cerusa și apoi dacă nu voesce a mi recunôscere scrisoarea, se examineze cualitatea hîrtiei și dacă nu voesce să credă nici în cualitatea acelea să o pună la locul de unde am tăiat-o și se va nimeri.

Să cerce astfel ca Toma necredinciosul, care numai după ce a pus degetul în ranele lui Christos au cređut în învierea lui

Făcând-o acesta se va convinge însuși că și hîrtia, pe care a scris o aserciune nedreptă, ca acesta, dacă ar fi putut vorbi i-ar fi spus că o încarcă cu o minciună și cu o calumnia nespun de mare.

Și o đic acesta toți cari me cunosc și cu dreptul pentrucă legătura amicabile ce me légă pre mine cu Turcu de vr'o 10 ani precum și sfaturile și spusesele mai multor pacienți, cari au fost în casa dlui Turcu sunt astfel de obligăminte pentru mine, la cari un om cu credința numai cât un grăunțe de mustariu încă trebuie să-și aplece capul — dar eu? Și mai ales când principiul reclamă adecă când e vorba de naționalitate chiar și dacă mi-ar fi dușman de môrte încă imi aplec capul, dar când mi-e un bun amic“.

Astfel simțesc eu!

Deci dl corespondent ar fi făcut fôrte bine ca să-și fi căutat adevărata persoană carea întru adevăr a votat cu jidanul, atunci nu ar fi scris minciuni și calumnii nici nu ar fi păcătuit.

Dealcum proverbiul đice fôrte nimerit:

„Capra face posna și ôia pate rușinea“.

Vē rog On. dle redactor a „Telegrafului Român“ se binevoită a publica acesta desvînôvățire a mea în prețuitul d-vôstre ziaru.

Cu distinsă stimă și respect sum al M. On. D-vôstre

devotat stimătoriu

Nicolae Sanzian,
membru în reprezentanța opidană.

Varietăți.

*(Scôlă nouă.) În 14 Aprilie s'a pus pētra fundamentală a scôlei române gr. or. din Cernatul Săcelelor. La serbarea asistat mulți credincioși și un mare număr de inteligență.

*(Sinod.) Sântul sinod al României va discuta în viitôrea sa sensuine, din Maiu, proiectul de lege pentru îmbunătățirea sorții clerului, care a fost discutat de consiliul de ministri.

*(Cercetarea bisericeii.) P. S. metropolitanul primat al României a provocat pe toți preoții din țēră, ca acestia să se întrepună pe lângă autoritățile școlare competente, ca în comunele rurale toți elevii și elevele să cerceteđe biserica, în Dumineci și în sărbători.

*(Maial.) Tinerimea română din Cluș invită cu stimă la Maialul cel va arangia la 26 Maiu st. n. 1892 în parcul de tiru (lövölde.)

*(Icône.) De lângă Oravița se scrie „Luminătorului: Mai în fiecare an vedem cutreiărând satele nōstre românesci rusneci cu icône sante, oferindu-le românilor spre cumpărare. Icônele acestea sunt lucrate în stil și după ritul catolic și pōrtă inscripțiunea în limba latină, germană și slavă. Țērării nostri vēdându-le frumôse le cumpără și-și împodobesc casele cu ele, necugetându-se de loc la

aceea că, ôre acelea sunt după ritul bisericeii nōstre și că au sau nu inscripțiune românească.

Vēdend acesta am venit la ideea că, ce bine ar fi dacă românii am avē instituțiune națională, unde asemenea icône sante să se imprime după stilul și ritul nostru și cu inscripțiune românească, prin care impregiurare, pe lângă folosul, că poporul nostru ar avē icône românesci în casele lor, am câștiga acel avântagi, că personalul ocupat cu acest lucru ar fi român și astfelu banii românilor éră-și la români ar rămânē.

*(160 acusați înaintea tribunalului.) Astăzi scrie „Gaz. Tran.“ din 28 Aprilie vēdurm prin pi ēta orașului nostru un spectacul neobicinuit; mulțime de țērani români îmbrăcați cu sarici, umblând în pași încetiși și plini de grije Ce caută acești țērani aici la noi, tocmai adi când nu e đi de tērg? Ei vin din țēră Oltului, din comuna Arpașul de sus și sunt toți 160 la număr, acusați, că acum cinci ani s'ar fi împotrivit autorității solgăbirăesci cu ocașia alegerii de jude comunal. Din cauza acesta ei au fost dați în judecată. Pertractarea finală s'a început ađi și se ține în sala redutei, localitățile dela tribunalul fiindu prea mici pentru a cuprinde atâți acusați. Probabil, că procesul va dura mai multe đile: Tribunalul e compus din juđii: Brennerberg ca președinte, Pop și Drexler, ca votanți; procuror: Heggysy, apărător adv. I. Lengeru.

Bibliografie.

Cu deosebită plăcere anunțăm la locul acesta aparițiunea unei cărți didactice, care în fine umple o lacună și până acum adesea dureros simțită în viața nōstră scolastică practică și reală de tôte đilele. Acestă carte pōrtă titlul:

Introducere în științele comerciale în usul scôlelor comerciale și pentru studiu particular de Ion C. Panțu și Arseniu Vlaicu, profesori la scôla comercială Brașov, tipografia A. Mureșianu, 1892. Tipărită cu spesele Institutului de credit și economii „Albina“ din Sibiu și e de următorul cuprins: 1. Noțiuni de economie națională. 2. Noțiuni de drept. 3. Comercial cu telurile sale. Mărfurile. 4. Comerțianți. Personal comercial. 5. Societăți și Asociațiuni comerciale. Firme. 6. Măsura și Banul. 7. Banii de hîrtie. 8. Creditul și mijlocele de plățire. 9. Transacțiuni comerciale. 10. Bancheri, Bănci și Transacțiuni de bancă. 11. Asigurările. 12. Instituțiuni comerciale. 13. Mijlocele de comunicațiune. 14. Contabilitatea.

Din capul locului trebuie să constatăm, că domnii autori deplin stăpâni pe materia ce o tracteză au știut să estragă și compileze în mod fôrte îndemănat din vastul material ce le-au stat la dispozițiune, noțiunile cele mai de lipsă din ramul științelor comerciale și să le concentreze în 14 capitole pe 214 pagini 8°, tipar garmond des. Lucrarea dlor fiind cea dintăiu de specialitatea acesta în literatura nōstră, ca manual se distinge și merită tōtă lauda pentru limba românească frumôsă, stilul ușor și curgător și cu preferință pentru definițiunile corecte, precise, scurte și totuși suficiente chiar și pentru inteligențe ce nu au trecut prin scôlă prea multă. Suntem convinși, că scolarii care vor avē să învețe din acest manual și particularii, care vor vrea să se instrueze din el prin studiu privat o vor face cu plăcere și fără multă bătaia de cap, de ôre ce cartea corēspunde chiar celor mai stricte cerințe, ce să impun unei cărți didactice moderne.

Domnii autori vor avē mulțămirea încuragiătore, de a fi reportat un frumos succes cu lucrarea întreprinsă, ér institutul „Albina“ și-a câștigat cu un titlu mai mult la recunoscința publică, pentru că n'au pregetat a sacrifica suma de lipsă spre a face posibilă tipărirea și publicarea unei cărți așa de bune și folositoare și pe care o recomandăm cu tōtă căldura, nu numai pentru usul scôlelor comerciale, dar și mai vērșos acelora, care eșiți deja în viața practică voesc să și câștige noțiunile de lipsă și o icônă clară despre mersul și organizațiunea vieții comerciale, la care đilnic iau parte și contribuie fiă ca producenți, ori creditori fiă ca consumenți sau debitori.

La o a doua edițiune, pe care le o dorim să o afle de lipsă în timpul cel mai scurt, sperăm, că dnii autori care pôte își numiau cartea lor mai bine elemente sau noțiuni de cât introducere, vor îngrijii ca se corégă cuvēntul andemână cu îndemână, și vor omite pré dēsa repetire a frașei „se înțelege de sine“ ori „de sine se înțelege“, pentru că într'un manual nu se înțelege nimic de sine, sau dacă se înțelege de sine, nu mai e de lipsă a se spune. În fine o întrebare: dacă scriem comerciu, apoi de ce să nu scriem și comerciant, ci să-l franțozim de tot și să scriem consecuent comersant? Terminii negoț și neguțator sunt credem mai vechi românesci, de cât comerț și comersant și n'ar trebui să-i eliminăm nici din limba cãrturarilor moderni.

Nr. 190/892.

Publicațiune.

Să aduce la cunoștința tuturor căror se cuvine, că căsătoria dintre Ioan Folea din Peștera și Bucura Codrean din Moeciul inferior, în puterea sentinței consistoriale dto 31 Decembre 1891 Nr. 7348 B. este total desfăcută.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Branului. Zernești, 6 Februarie, 1892.

Traian Mețian, protopresbiter.

Nr. 252.

[66] 1-3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa III Ghimbav în protopresbiteratul Branului, prin această se

escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele la această parochie sunt: 402 fl. 70 cr.

Doritorii de a compete la această parochie au ași așterne suplicile lor instruite conform legii la subscrisul oficiu în termenul indicat, cu observarea, că despre venitele și starea parochiei pot lua informațiuni dela oficiul parochial și protopresbiterial.

Zernești, 31 Martie, 1892.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Branului în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Traian Mețian, protopresbiter.

Pályázati hirdetés!

Szebenvármegye szeredahelyi főszolyabírói járásában úresedésbe jött és évi 1000 frt. fizetés, 200 frt. lakbér, 200 frt. úti átalány, 100 frt. irodai átalány's 100 frt. hivatali helyiségek bérleti átalány élvezetével egybekötött főszolyabírói állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhívtnak pályázni óhajtok, miszerint az 1883. évi I-ő törv. czikk 5-ik §. IV. pont alapján az 1-ső §. a), b) és c) pontjaiban körülírtakhoz mérten a 3. §. értelmében felszerelt folyamodványaitkat folyó évi Iunius hó 5-ig hozzám nyujtsák be.

Nagyszeben, 1892. Május hó 12-én.

Szebenvármegye főispánja:

Thalmann.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1892.

Table with multiple sections: Budapesta - Predeal, Budapesta, gara de vest - Rușava - Vercerova, Budapesta - Arad - Teiuș, Murăș-Ludoș - Bistrița, Simeria (Piski) - Petroșeni - Lupeni, Arad - Timișóra, Ghiriș - Turda, Sighișoră - Odorheiu, Careii-mare - Zelău, Budapesta - Arad - Teiuș, Copșa-mică - Sibiiu, Cucurdea - Oșorheiu - Reg. săs., Simeria (Piski) - Hunedóra, Brașov - Zernești, Brașov - Chezdi-Oșorheiu. Each section contains train schedules with columns for train type, time, and stations.

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se citi de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numerele cele grase însemnă orele de nopțe.